

Gådeå

Det var inte svårt att föreställa sig att platsen skulle vara spöklik och obehaglig på vintern. Hospitalet låg på en halvö en bit utanför samhället. Runtomkring fanns skog och åkrar. Nu var det sommar och vägen till hospitalet gav platsen en lantlig prägel. Små vita hus, åkrar, vassruggar vid vattnet. Vägen var asfalterad, men sprucken och på sina ställen tittade små grästuvor upp mellan svarta sprickor. Själva sjukhuset bestod av av flera byggnader. Två huvudbyggnader och flera flyglar. Husen var vitrappade och låg i en cirkel. Runtomkring hela området löpte ett svart högt staket med spjutspetsar av järn. Utanför staketet och sjukhuset fanns djupa buskage som effektivt hindrade insyn.

Det fanns ett gammal slitet majestät över alltihopa. Svunna tider, då man byggde storslaget, också då det gällde sinnessjukhus. I mellan husen fanns en rondell, i rondellen fanns ett stort blomsterarrangemang, och bland blommorna stod en gråvit ängel med ena handen utsträckt, som för att berätta att den fanns där för att

Mikael Mansén

hjälpa. Men ängelns anlete var kallt och överlägset, inte varmt och gott.

Maria och Olof bytte blickar.

”Vad tror du?” sa Olof.

”Ingenting ännu”, sa Maria spämt.

Olof stannade bilen i rondellen, stängde av motorn och drog in luft. Han klev ut, öppnade baddörren och plockade ut sin kameraväska. Undertiden klev Maria ut, tände en cigarett och studerade husen runtomkring. Det var helt tyst och stilla. Ingen vind, inga fåglar. På den klara sommarhimlen syntes bara ett par molntussar.

”Lugnet före stormen kanske”, sa Maria med ett snett leende.

”Mm... och vad gör vi om dom kommer på oss?”

”Vad kan dom göra? Chefen och flera på redaktionen vet att vi ska hit. Dom kan anmäla oss, det är allt.”

Tillsammans rörde dom sig mot de stora dubbeldörrarna, ringde på en dörrklocka och väntade. Snart kom en bjässe till karl och öppnade. Han visste direkt vilka dom var och hänvisade dem till en av flyglarna. Några minuter senare var dom på väg upp för en stor vit trappa av sten. De gick genom en vid korridor

tills dom kom fram till ett rum med ett skrivbord. Bakom bordet satt en äldre kvinna med hårknut och glasögon. Hon höjde blicken från några papper och studerade dem. Bredvid kvinnan och skrivbordet fanns en bred trädörr med en kopparskylt. J. Gideon. Vakten nickade mot kvinnan, gick fram till dörren, knackade på och väntade ett par sekunder innan han öppnade. Innanför dörren fanns ett stort kontor med heltäckningsmatta och gamla engelska möbler. Bakom ett stort mörkbrunt skrivbord reste sig en mager, blek man med runda glasögon. Han rörde sig runt skrivbordet, gick dem till mötes och höll fram en benig hand.

”Ah, fröken Pascal antar jag. Mitt namn är Doktor Julien Gideon. Kom in, kom in.”

Handen var torr och handslaget hårt. Han lät dom sätta sig i varsin fåtölj som han uppenbarligen hade dragit fram till skrivbordet. Maria ordnade med papper, penna och block. Undertiden fixade Olof med kameran.

”Så”, sa Maria och gav doktorn ett brett leende.

”Så”, sa doktorn också med ett leende. Tillskillnad från Maria hade doktorn bruna tänder. ”Nu hade frågor

Mikael Mansén

om min forskning i Frankrike. Får jag fråga hur ni fick höra talas om mig?”

Maria nickade och log igen. Hon slängde upp det ena benet över det andra, väl medveten om att kjolen gled upp och smetade åt kring låret. Genast gled doktors blick ner, stannade några ögonblick innan den åter såg upp och in i hennes ögon.

”Ja, jag har varit intresserad av ert arbete sedan jag först hörde talas om det... Jag kanske ska börja från början?”

”Ja gärna”, sa doktorn.

Orden var väl avvägda. Hon hade läst på ordentligt, både om det lilla som fanns att få tag på om doktorn och om psykologi överhuvudtaget. Medan hon frågade rörde hon sig, kastade blickar, skruvade pennan mot tinningen, bet lätt i den medan hon såg ner i sina anteckningar. Snart lät doktorn sin sekreterare hämta kaffe. Dom drack, talade och drack lite mer. Tillslut reste sig Maria med en ursäkt.

”Jag skulle behöva hämta en sak i bilen och gå på toaletten. Går det bra?”

”Jamen då kanske jag skulle kunna ta några bilder?”
sa Olof och reste sig. ”Kanske om doktorn först sitter vid skrivbordet med bokhyllan bakom sig och sedan kanske några bilder när ni bläddrar i någon bok. Kanske ett par vid fönstret också?”

Medan Olof talade, gick Maria bort till dörren, öppnade och försvann ut. Den gamla kvinnan gav henne en frågande blick. Maria log och viskade:

”Måste hämta en sak i bilen bara.”

Så fort hon hade kommit ner för trappan, tog hon av sig sina högklackade skor och tog dem i handen, sedan rörde hon sig åt det håll som vakten hade beskrivit för Aronsson.

In genom ett par dubbeldörrar, en korridor till höger, förbi två dörrar märkta med utrustning, sedan direkt till vänster. Där låg trappan ner. Hon hejdade sig, lyssnade och fortsatte nedåt. Efter två svängar, kom hon fram till ett kortlås. Hon rev upp kortet, drog det genom springan och fortsatte. En våning förbi en ståldörr, en våning till och en till, sedan stod hon utanför dörren som kallades C. Hon lutade sig fram mot glasfönstret och kikade in. Det såg precis ut som vakten hade beskrivit det. En

stenkorridor. Den var ojämn och hackad ur berg än byggd. Hon drog kortet i springan, det klickade, hon tryckte kroppen mot dörren och den gled upp. Lukten av rengöringsmedel stack i näsan. Golvet var inte kallare än det utanför, men av någon anledning spred sig bergskylan upp längst benen. Maria svalde hårt och rörde sig framåt. Hon stannade vid den första dörren och läste på en skylt som satt på väggen bredvid. Tuggaren. Hon rynkade ögonbrynen och kikade in.

Någonstans långt bakom henne slog en dörr igen och steg ekade hårt mot ett stengolv.

Det var helt svart i rummet. Maria såg sig omkring. Ovanför skylten fanns två knappar. En vit och en svart. Hon tryckte in den vita och ett kallt ljus fick rummet att bada i ljus. Där inne satt en man i tvångströja på det kalla stengolvet. Förutom tvångströjan hade han inga kläder på sig. Huvudet var nästan helt hårlöst, bakom något som såg ut som en munkorg, såg ansiktet såg ut som en gummimask. Mannen vände sig mot dörren, stirrade och flinade bakom masken. Hon kunde vagt ana hur munnen öppnades och stängdes.

Maria rörde sig vidare till nästa dörr och kikade in genom fönstret.

Åter smällde en dörr någonstans ovanför. Det kramade i magen.

Innanför glasrutan såg hon en mager, vithårig kvinna. När Maria tryckte sig mot dörren vände kvinnan blicken åt hennes håll. Det var ett par helt svarta ögon. Munnen öppnades i ett brett, tandlöst leende. Kvinnan sa något men Maria kunde inte höra något.

Hon tryckte in den svarta knappen och kvinnas röst sipprade ut till henne.

”Mitt barn. Har du sett mitt barn?”

”Va”, sa Maria.

”Mitt barn. Har du sett mitt barn?”

”Ditt...”

Hon var så liten och smal. Jag höll henne. Hon andades inte.”

Kvinnan reste sig. Det långa vita håret föll som ett vattenfall över axlar och mage. Hon rörde sig framåt och nu såg Maria hur oerhört liten hon var. Inte större än ett åttaårigt barn.

”Hon blev så stilla i min famn”, fortsatte kvinnan.

Hon höll upp armarna som om hon hade ett spädbarn liggande där. Fingrarnas naglar liknade långa gulbruna klor. De svarta ögonen glittrade sorgset i ljuset.

”Är du... Är du Anders Anderssons syster?”

”Hon blev så stilla, så kall. Jag ville att hon skulle bli varm.”

Maria såg ner på skylten bredvid dörren. Inte heller här fanns något riktigt namn.

”Jag stoppade in henne igen. In i värmen, så att hon skulle bli varm.”

En våg av äckel for genom Maria. Hon såg in på kvinna som nu stod tryckt mot fönstret. Ansiktet började förvridas från sorgset till något som fick kalla kårar att klättra över Marias rygg.

”Men hon föll ut”, viskade kvinnan, ”så jag skar henne i små små bitar och stoppade in henne här i stället”, viskade hon och pekade mot den tandlösa munnen. ”Små små bitar som blev mindre mellan tänderna.”

Maria släppte knappen och ryggade undan. Hon såg ut över korridoren, gick från rum till rum, såg in genom fönstergluggarna och chockades över vad hon såg. En man som vrålade kastade sig mellan cellens väggar i

rasande vrede. En annan med blodsprängda ögon, förvriden mun och hud vit som snö, stirrande tomt framför sig. I ett rum satt en annan hopkrupen, med hud som hos en ödla. I en annan, en man med tvångströja, ständigt rullande och sparkande. Vilda blickar mot dörren, böner om hjälp. I en annan. En man som såg ut som ett djur. Långt, långt hår och seniga muskler och långa skarpa naglar som gled över golvet i vässande rörelser. I ännu en cell satt en kvinna med långt ljust hår och vaggade fram och tillbaka, fram och tillbaka. Maria tryckte in knappen.

”Är du Anders...”

En tung hand landade på axeln. Hon försökte snurra runt, men for genom luften och slog in i dörren. Med ansiktet pressat mot kvinnas fönster, så hon hur kvinnan kom på benen och rörde sig framåt. Naken, smutsig, med bortskurna bröst. Bara tunna, korviga ärr där bröstet hade suttit. Munnen öppnades och visade upp en gom full av brunsvarta, taggiga tänder. Ögonen spärrades upp och ett ljudlöst skrik fyllt av vansinne strömmade över läpparna. Maria skrek också, av smärta och skräck. De starka händerna lyfte henne från golvet, höll henne svävande i

Mikael Mansén

något ögonblick innan kroppen slog ner i golvet. Blixtar av smärta sköt genom kroppen. Mörker och ljus avlöste varandra sedan tog mörkret över.